

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuoden 2022 taksojen ja maksujen tarkistaminen / Justering av taxor och avgifter inom social- och hälsovården för år 2021

Sosiaali- ja terveystalokunta / Social- och hälsovårdsutskottet 08.12.2021 § 90

1384/02.05.00.00/2021

Valmistelijä / Beredare: Sosiaali- ja terveystalokunta / social- och hälsovårdsdirektör Leena Kokko, leena.kokko(at)sipoo.fi>

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalokunnista voidaan periä maksu palvelujen käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä. Maksu voi olla kiinteä maksu tai määräytyä henkilön maksukykyyn mukaan. Palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta on annettu asetuksella sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992).

Sosiaali- ja terveystalokunnat ovat joko maksuttomia tai asiakasmaksu on kaikille sama tai asiakasmaksu määräytyy tulojen ja perhesuhteiden mukaan.

Kunnallisista sosiaali- ja terveystalokunnista perittäviin asiakasmaksuihin on tehty indeksitarkistukset. Laissa ja asetuksessa olevat enimmäiseuromäärät tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin tai työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Indeksitarkistettujen euromäärien tulevat voimaan 1.1.2022.

Kansaneläkeindeksillä tarkistettuihin euromääriin tulee noin 1,36 prosentin korotus ja työeläkeindeksillä tarkistettuihin euromääriin noin 1,78 prosentin korotus. Asiakasmaksujen enimmäismäärät sekä maksukaton euromäärä nousevat hieman. Tulosidonnaisia maksuja koskevia vähimmäiskäyttövaroja sekä kotihoidon maksujen tuloeroja nostetaan, mikä alentaa maksuja.

Kunnallisissa sosiaali- ja terveystalokunnissa on paljon palveluja käyttävien suojaksi säädetty kalenterivuositainen maksukatto eli asiakasmaksujen enimmäismäärä.

Vuoden 2022 alusta terveydenhuollon maksukattoon lasketaan mukaan aiempaa enemmän maksuja, muun muassa suun terveydenhuollon maksut ja tilapäisen kotisairaanhoidon maksut. Kalenterivuotuisen maksukaton euromäärä on 692 euroa. Kun maksukatto ylittyy, maksukattoon sisältyvät palvelut ovat asiakkaalle pääsääntöisesti maksuttomia kalenterivuoden loppuun saakka.

Asiakasmaksulaissa ja –asetuksessa säädetään palvelujen enimmäismaksuista. Asiakasmaksujen periminen ja niiden suuruus enimmäismaksujen rajoissa kuuluvat kunnan harkintavaltaan. Kunnalla on oikeus periä laissa säädettyjä enimmäismaksuja pienempiä maksuja.

Vähimmäiskäyttövara pitkäaikaisessa laitoshoidossa on asiakkaalle vähintään 110 euroa/kk. Tehostetussa palveluasumisessa sekä pitkäaikaisessa perhehoidossa vähimmäiskäyttövara on 164 euroa/kk.

Asiakkaan taloudellinen asema ei voi olla esteenä palveluiden saamiselle. Jos maksun periminen vaarantaa henkilön toimeentulon, palvelun tuottavan kunnan tai kuntayhtymän on asiakasmaksulain mukaan tietyissä tapauksissa velvollisuus ja muulloin oikeus jättää maksuja perimättä tai alentaa niitä.

Asiakasmaksulaki korostaa asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan ja laissa säädetään kunnan velvollisuudesta antaa asiakkaalle tieto mahdollisuudesta alentaa maksua tai jättää se perimättä.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987, vammaispalvelulaki) mukaan maksuttomia palveluita vammaisille ovat päivätoiminta kuljetusta ja aterioita lukuun ottamatta sekä palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut; palveluasumisen erityiskustannuksista voidaan kuitenkin periä maksu silloin, kun henkilö saa niihin korvausta muun lain kuin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain nojalla. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettu erityishuolto on pääasiallisesti maksutonta. Erityishuoltoon kuuluvasta ylläpidosta voidaan kuitenkin periä maksu. Ylläpidolla tarkoitetaan tässä yhteydessä mm. ateriointiin ja muuhun joka päiväseen normaaliin elämiseen liittyviä palveluja ja niistä muodostuvia kustannuksia.

Asiakasmaksua ei tällä hetkellä peritä alle 16-vuotiailta.

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaan järjestetystä täydestä ylläpidosta voidaan periä maksu lyhytaikaisessa laitoshoidossa siten kuin asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992) ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa siten kuin lain sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) 7 c §:ssä säädetään.

Ostopalveluista peritään maksut samoin perustein kuin kunnan itsensä tuottamista vastaavista palveluista. Kuntayhtymät määrittelevät asiakasmaksut tuottamistaan palveluista. Asiakasmaksuissa voi olla kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia eroja. Kuljetuspalvelut Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitetuista vaikeavammaisille järjestettävistä kuljetuspalveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista, 734/1992).

Asumispalvelussa asiakas solmii itse vuokrasopimuksen, jossa kunnan vammaispalvelut ei ole osapuolena. Vuokran tulee vastata alueella tavallisesti vastaavista asunnoista maksettavaa vuokratasoa. Asiakas voi saada asumispalvelua vammaispalvelulain tai kehitysvammahuoltolain nojalla. Asiakkaalta voidaan periä ateriamaksu ja muun ylläpidon maksu. Ateriamaksu saa sisältää elintarvikkeiden kustannukset ja ruoanlaiton välilliset kustannukset, kuten esimerkiksi sähkön ja veden. Mikäli asiakas hankkii ja valmistaa ruokansa itse, häneltä ei saa periä ateriamaksua. Muusta ylläpidosta voidaan asiakkaalta periä maksu, mikäli asumispalveluyksikössä tehdään asiakkaille keskitettyjä hankintoja normaaliin elämiseen liittyvistä asioista, kuten esimerkiksi hygieniatarvikkeista, liinavaatteista, peruskalustuksesta, sanoma- tai aikakauslehdistä ja saunamaksusta. Mikäli keskitettyjä hankintoja ei tehdä tai asiakas ei tahdo niitä käyttää, häneltä ei voida periä ylläpitomaksua. Ateria- ja ylläpitomaksun tulee perustua todellisiin ja toteutuneisiin kustannuksiin. Muun ylläpidon maksu Vammaispalvelujen palveluasumisessa olevalta henkilöltä voidaan periä muun ylläpidon enimmäismaksua, mikäli siitä on hänen kanssaan sovittu ja mikäli asumispalveluyksikössä tehdään keskitettyjä hankintoja.

Ikääntyneiden asumispalveluiden vuokria on tarkastettu edellisen kerran vuonna 2016. Tämän jälkeen yleinen hintakehitys on mennyt eteenpäin ja ikääntyneiden asumispalveluiden vuokrien osalta esitetään vuokrien tarkistusta elinkustannusindeksiin verran ja tämä tarkoittaa 0,74e/m² korotusta vuokriin.

Esittelijä / Föredragande	Sosiaali- ja terveystoimittaja / Social- och hälsovårdsdirektör Kokko Leena
Ehdotus / Förslag	<p>Sosiaali- ja terveystoimikunta päättää vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista 1.1.2022 alkaen perittävät maksut liitteen 1 mukaisesti.</p> <p>Social- och hälsovårdsutskottet beslutar fastställa klientavgifter och taxor för tjänster inom social- och hälsovården fr.o.m 1.1.2022 i enlighet med bilaga 1.</p>
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	<p>Sosiaali- ja terveystoimikunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.</p> <p>Social- och hälsovårdsutskottet godkände enhälligt föredragandens förslag.</p>